

เลขที่.....

แบบรายงานการเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา/ ศึกษาดูงาน

 รายบุคคล กลุ่มบุคคล

ชื่อ - นามสกุล : นางสาวอัมพร ขาวบาง	ตำแหน่ง : บรรณารักษ์
สังกัดฝ่าย / หน่วยงาน : ห้องสมุดองค์กรฯ	
ชื่อหลักสูตร	Asia-Pacific eBook web-forum 2020 in Topic "COVID-19 and the Future of Libraries Accepting the Challenge and Recognizing the Opportunities"
วัน/เดือน/ปี	วันอังคารที่ 1 กันยายน 2563 เวลา 10.00-11.00 น.
สถานที่จัด	สัมมนาแบบออนไลน์ผ่านระบบ gotowebinar.com
หน่วยงานผู้จัด	สำนักพิมพ์ Elsevier
ค่าใช้จ่าย	☒ ไม่มี ☐ มี จำนวน บาท เบิกจ่ายจากงบประมาณ ☐ แผ่นดิน ☐ เงินรายได้ ☐ งบอื่นๆ (ระบุ)
ใบเกียรติบัตร/วุฒิบัตร	☐ ได้รับ ☐ ไม่ได้รับ เนื่องจาก ☒ ไม่มี

การสัมมนาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การบรรยายในหัวข้อที่ว่าด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน การแก้ไขปัญหา ความท้าทาย และอนาคตของห้องสมุดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 2) การเสวนาในหัวข้อที่ว่าด้วยประสบการณ์ของบรรณารักษ์จากห้องสมุด 3 แห่ง ในการแก้ไขปัญหา ความท้าทายที่พบ การวางแผนในอนาคตในการให้บริการของห้องสมุดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และ 3) การตอบคำถาม รวมถึงการให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาตอบแบบสำรวจ

เนื้อหาการสัมมนา สรุปได้ดังนี้

1. การบรรยายหัวข้อที่ว่าด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน การแก้ไขปัญหา ความท้าทาย และอนาคตของห้องสมุดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

วิทยากร: 1) Professor David Baker ศาสตราจารย์อาวุโสทางด้าน Strategic Information Management และอดีตผู้บริหาร Plymouth Marjon University ประเทศอังกฤษ

2) Dr. Lucy Ellis นักวิจัยของ Exeter University ประเทศอังกฤษ

สรุปเนื้อหา:

1.1 หัวข้อที่เกี่ยวกับความท้าทาย โอกาส และการแก้ไขปัญหาของห้องสมุดในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ทางสำนักพิมพ์ Elsevier ได้ทำการสำรวจผู้เข้าร่วมสัมมนาในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ที่เสนอให้จัดสัมมนาในครั้งต่อไปมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ แนวทางการให้บริการหรือการทำงานหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ผ่านพื้นที่ออนไลน์มา ได้แก่

1) ห้องสมุดควรมุ่งเน้นไปที่การให้บริการรูปแบบใดอย่างต่อเนื่องระหว่างทรัพยากรฉบับพิมพ์หรือดิจิทัล?

2) อนาคตของทรัพยากรดิจิทัลกับห้องสมุด

3) ห้องสมุดควรมุ่งเน้นไปที่การให้บริการรูปแบบใดอย่างต่อเนื่องระหว่างการประชุมสัมมนา (Face to face) หรือ การให้บริการระยะไกล (Remote services)?

4) การใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

5) กรณีศึกษาของห้องสมุดแต่ละแห่ง

6) ยุทธศาสตร์ระดับสูงในการพัฒนาและวางแผนห้องสมุดในสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ลดลงของโรค COVID-19

1.2 ความท้าทายที่เกิดขึ้นกับห้องสมุดในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

- 1) การเข้าถึงและการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ: สิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นคือ การเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศจากฉบับพิมพ์เป็นอิเล็กทรอนิกส์ โดยสิ่งที่ห้องสมุดจะต้องคำนึงถึงคือ การเข้าใจเงื่อนไขของการให้บริการและการเข้าถึงทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ การจัดให้บริการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพและสามารถเข้าใช้แบบไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมถึงการสอนทักษะการรู้สารสนเทศให้กับผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้
- 2) การจัดให้บริการแก่ผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกล ที่ไม่สามารถมาใช้บริการที่ห้องสมุดได้
- 3) การกำหนดรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในเรื่องของรูปแบบทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ การให้บริการต่างๆ รวมถึงทักษะและการทำงานของบุคลากรห้องสมุด
- 4) การเปิดให้บริการห้องสมุด ซึ่งเป็นสิ่งท้าทายสำคัญอีกอย่างหนึ่งของห้องสมุด เนื่องจากผู้ใช้อย่างคงต้องการที่จะเข้าใช้ห้องสมุด และใช้ทรัพยากรฉบับพิมพ์ ห้องสมุดจะต้องคำนึงถึงเรื่องการจำกัดจำนวนผู้ใช้ การประชาสัมพันธ์/ส่งเสริมการดูแลและป้องกันการแพร่ระบาดของโรค และความปลอดภัยของบุคลากรห้องสมุด

1.3 การเตรียมพร้อมของห้องสมุดสำหรับอนาคต

- 1) การให้บริการทางไกลไปยังผู้ใช้ (Remote Working) ที่ต้องร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเพื่อความสิ้นไหล
 - 2) การให้บริการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ เตรียมปรับจากปัจจุบันที่เน้นการให้บริการทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ก่อนรูปแบบฉบับพิมพ์ เป็นให้บริการทรัพยากรในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น
 - 3) การให้บริการผู้ใช้ เตรียมปรับจากปัจจุบันที่มีการจำกัดจำนวนผู้ใช้การเข้าถึงทรัพยากรหรือบริการ เป็นการให้บริการแก่ผู้ใช้แบบไม่จำกัดจำนวน ผู้ใช้จะเป็นใครก็ได้ เข้าใช้จากที่ใดก็ได้
 - 4) มีการร่วมมือกันในระดับนานาชาติมากขึ้น
 - 5) มีการจ้างบริษัทหรือบุคคลภายนอก (Outsourcing) มากขึ้น
 - 6) จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในทุกๆ เรื่องของห้องสมุด
 - 7) การเปลี่ยนจากการครอบครองตัวเล่ม (Holding) มาเป็นการเน้นที่เข้าถึง (Access)
- อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่ห้องสมุดควรจะต้องตระหนัก 2 สิ่ง ได้แก่ 1) การคงไว้ซึ่งการจัดให้บริการที่มีคุณค่าและมีความหมาย และ 2) การเป็นมืออาชีพทางสารสนเทศ

2. การเสวนาหัวข้อที่ว่าด้วยประสบการณ์ของบรรณารักษ์ในการแก้ไขปัญหา ความท้าทายที่พบ การวางแผนในอนาคตในการให้บริการของห้องสมุดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

วิทยากร: 1) Diane Bruxvoort ผู้อำนวยการห้องสมุดของ University of North Texas รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

2) Caroline Williams บรรณารักษ์จากห้องสมุดของ University of Queensland ประเทศออสเตรเลีย

3) Diana Chan ผู้อำนวยการห้องสมุดของ University of Science & Technology ประเทศฮ่องกง

สรุปเนื้อหา:

2.1 สิ่งทีห้องสมุดของ University of Science & Technology ประเทศฮ่องกง ดำเนินการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดย Diana Chan

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ พ่นยาฆ่าเชื้อในห้องสมุด ติดตั้งระบบจอร์วัดใช้ ย้ายเก้าอี้ที่นั่งออก 3 ใน 4 ของเก้าอี้ทั้งหมด ให้ผู้ใช้และบุคลากรสวมหน้ากากตลอดเวลา ฆ่าเชื้อหนังสือที่มีผู้ใช้นำคืนด้วย UV-C book Sterilizer

2) ด้านการเข้าถึง การให้บริการ และการแนะนำผู้ใช้ ได้แก่ บริการ ILL หนังสือฉบับพิมพ์ชื่อใดที่มีผู้ใช้องการใช้ในปริมาณมาก จะจัดซื้อในรูปอิเล็กทรอนิกส์มาให้บริการ จัดหาทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าใช้แบบไม่เสียค่าใช้จ่ายมาให้บริการ จัดให้บริการต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ เช่น การอบรม การเรียนการสอน การปฐมนิเทศ นิทรรศการ การนำทัวร์ห้องสมุดแบบ 360 องศา การ

ให้บริการทรัพยากรในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าในรูปแบบเสมือนแทนการให้บริการที่เคาน์เตอร์ และที่สำคัญคือ บริการให้ยืมดิจิทัลแบบควบคุม (Controlled Digital Lending: CDL)*

*Controlled Digital Lending: CDL คือ การที่ห้องสมุดสามารถสแกน (Digitize) ทรัพยากรฉบับพิมพ์ที่มีในห้องสมุดและให้บริการยืมสำเนาดิจิทัลดังกล่าวภายใต้การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และการเข้าใช้แบบยุติธรรม (Fair Use) ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://controldigitallending.org/whitepaper>

3) สิ่งที่เป็นกังวล ได้แก่ ความต้องการในการเข้าใช้ e-text books แบบไม่จำกัดจำนวน เนื่องจากค่าบอกรับ e-text books จะขึ้นอยู่กับจำนวนการเข้าใช้ และการเปลี่ยนรูปหนังสือจากฉบับพิมพ์เป็นดิจิทัล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิจารณาว่าหนังสือรายการใดควรจะนำมาทำดิจิทัลก่อน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และกระบวนการทำดิจิทัลหนังสือ

2.2 สิ่งในห้องสมุดของ University of Queensland ประเทศออสเตรเลีย ดำเนินการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดย Caroline Williams

1) ด้านยุทธศาสตร์ ได้แก่ การวางแผนในหลายรูปแบบเพื่อพร้อมรับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา บทบาทของบรรณารักษ์ที่ใหญ่ขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย เช่น การช่วยเหลือนักศึกษาในการสอบแบบออนไลน์ และความท้าทายทางการเงินและการเจรจากับสำนักพิมพ์ต่างๆ

2) ด้านการให้บริการ ได้แก่ การนำแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลแทรกเข้าไปในคอร์สการเรียนที่สำคัญ การอบรม/การให้คำปรึกษาและการตอบคำถามทางออนไลน์ และการคำนึงถึงความปลอดภัยของนักศึกษาโดยการจัดให้บริการ Wifi เพื่อเข้าถึงทรัพยากรและบริการของห้องสมุดจากระยะไกล

2.3 สิ่งในห้องสมุดของ University of North Texas รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดย Diane Bruxvoort

การให้ความสำคัญในการปรับเปลี่ยนการให้บริการพื้นที่ของห้องสมุดมาเป็นการให้บริการในรูปแบบดิจิทัล ในขณะเดียวกันห้องสมุดก็ไม่สามารถปิดบริการได้เนื่องจากห้องสมุดจะต้องเป็นสถานที่ที่เรียกว่า Third Place มีพื้นที่และอินเทอร์เน็ตให้บริการกับนักศึกษา ห้องสมุดต้องทำหน้าที่เสมือนบ้านให้กับนักศึกษา มีผู้ใช้จำนวนมากที่ต้องการเข้าใช้ห้องสมุด แม้ว่ามหาวิทยาลัยจะปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนมาเป็นแบบออนไลน์ แต่ก็มีบางหลักสูตรที่ไม่สามารถเรียนออนไลน์ได้ ห้องสมุดจึงต้องให้บริการทั้งแบบกายภาพและดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพื้นที่หรือทรัพยากร โดยเฉพาะหนังสือในรูปแบบฉบับพิมพ์เนื่องจากเราไม่สามารถนำมาทำเป็นดิจิทัลได้ทั้งหมดด้วยเงื่อนไขทางลิขสิทธิ์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้บริการควบคู่ไปทั้งทรัพยากรฉบับพิมพ์และดิจิทัล

2.4 การอภิปรายประเด็นปัญหาจากวิทยากร

1) ขอให้แนะนำบรรณารักษ์ห้องสมุดต่างๆ จากประสบการณ์ที่พบการบริการ : จากการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนเป็นออนไลน์ ทำให้นักศึกษาไม่สามารถมาใช้บริการที่ห้องสมุด ห้องสมุดไม่สามารถทำทุกอย่างได้อย่างสมบูรณ์ แต่ห้องสมุดทำได้อาจต้องพยายามสื่อสารหรือเข้าถึงนักศึกษาหรือผู้ใช้ที่อยู่ทางไกลให้ได้มากที่สุดโดยใช้วิธีทางออนไลน์ รวมถึงเปิดห้องสมุดเพื่อให้บริการ

2) สิ่งสำคัญที่กังวลและการวางแผนสำหรับอนาคต :

ก) จะทำอย่างไรให้เกิดความสมดุลระหว่างการให้บริการทรัพยากรฉบับพิมพ์กับทรัพยากรดิจิทัล จากทรัพยากรที่มีให้บริการให้ห้องสมุดขณะนี้ 60% เป็นทรัพยากรดิจิทัล และ 40% เป็นทรัพยากรฉบับพิมพ์ แต่จำนวนผู้ใช้มากกว่า 90% เป็นผู้ใช้ที่ต้องการใช้ทรัพยากรดิจิทัล ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องพยายามหาจุดสมดุลในการจัดให้บริการทรัพยากรทั้ง 2 ประเภทให้ได้ (ห้องสมุดจะจัดหาทรัพยากรดิจิทัลได้จากที่ใดบ้างเพื่อตอบสนองผู้ใช้ และไม่ละเมิดลิขสิทธิ์)

ข) งบประมาณที่ลดลง ในขณะที่ทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์มีราคาเพิ่มสูงขึ้น

3) สิ่งที่มีใจจากการดำเนินการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19:

ก) บุคลากรห้องสมุดที่ร่วมมือร่วมใจทำงาน และช่วยกันสร้างสรรค์ในการให้บริการในช่วงวิกฤตสถานการณ์ดังกล่าว เพื่อให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงทรัพยากรและบริการทั้งทางกายภาพและดิจิทัล โดยการใช้ช่องทางการสื่อสารต่างๆ ทั้งอีเมล และสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงผู้ใช้

ข) ภูมิใจกับผู้บริหารมหาวิทยาลัยและคนทำงานทุกคนที่มีบทบาทและร่วมมือกันในการให้คนทำงานได้กลับมาทำงาน แม้ว่า จะไม่สามารถทำงานได้ 100% เนื่องจากข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าว รวมถึงการพยายามให้ผู้ใช้ได้กลับมาใช้บริการของห้องสมุด โดยเฉพาะนักศึกษาที่ยังคงต้องการใช้ห้องสมุด ต้องการพื้นที่ในการศึกษาเรียนรู้ หย่อนใจ ดังนั้นการให้บริการในรูปแบบดิจิทัลจึงยังเป็นสิ่งสำคัญสำหรับห้องสมุด

3. ผลการให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาตอบแบบสำรวจ

จากการส่งแบบสำรวจให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ตอบระหว่างการสัมมนา ผลการสำรวจเป็นดังนี้

3.1 สิ่งที่ประสบความสำเร็จที่สุดในการจัดให้บริการห้องสมุดในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19

ผลสำรวจ: อันดับที่ 1 คือ การให้บริการไปยังผู้ใช้ที่อยู่ไกล (29%) รองลงมา คือ การเข้าถึงกลุ่มทรัพยากรสารสนเทศ (21%) การให้คำแนะนำและให้การสนับสนุนผู้ใช้ (21%) การเข้าถึงบริการห้องสมุด (20%) และ การจัดบริการใหม่ๆ (9%)

3.2 สัดส่วนของการให้บริการและกลุ่มทรัพยากรของห้องสมุดที่จัดให้เข้าถึงในรูปแบบดิจิทัล

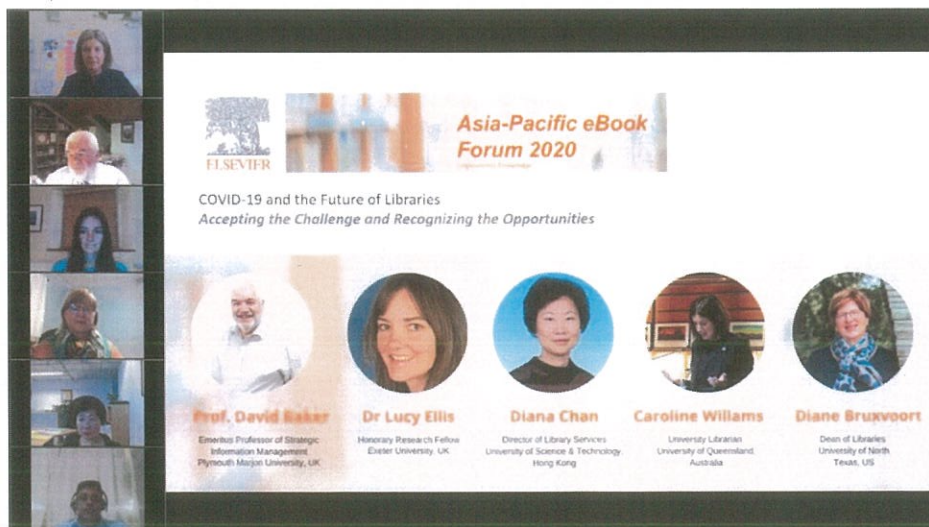
ผลสำรวจ: อันดับที่ 1 คือ มีสัดส่วนอยู่ที่ 61-80% (33%) รองลงมา คือ 41-60% (26%) น้อยกว่า 20% (14%) และ 20-40% (13%) และ 81-100% (13%) ตามลำดับ

3.3 สิ่งที่เป็นกังวลที่สุดจำนวน 3 สิ่ง

ผลสำรวจ: อันดับที่ 1 คือ การลดลงของจำนวนบุคลากร อุปกรณ์การทำงาน และการให้บริการ (57%) รองลงมา คือ การไม่สามารถให้บริการเพื่อเข้าถึงกลุ่มทรัพยากรสารสนเทศทั้งฉบับพิมพ์และดิจิทัลได้ (47%) ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น (37%) และ ความไม่พึงพอใจของผู้ใช้ (37%) และ รายได้ที่ลดลง (36%) ตามลำดับ

3.4 สิ่งที่ทำหายและเป็นโอกาสที่สำคัญของห้องสมุดใน 3 ปีข้างหน้า จำนวน 3 สิ่ง

ผลสำรวจ: อันดับที่ 1 คือ การจัดให้บริการใหม่ๆ (69%) รองลงมา คือ การรักษาและพัฒนาทักษะของบุคลากร (64%) การดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งการเข้าถึงกลุ่มทรัพยากรห้องสมุด (57%) การรักษาและคงไว้ซึ่งการให้บริการที่มีอยู่ในปัจจุบัน (43%) และ การจัดการพื้นที่ให้บริการในห้องสมุด (39%) ตามลำดับ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้ทราบแนวทางการให้บริการและความท้าทายของห้องสมุดจากประเทศต่างๆ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ซึ่งพบว่า แนวทางการให้บริการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ใช้รูปแบบออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้ การให้บริการต่างๆ การเข้าถึงทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ที่มากขึ้นควบคู่กับทรัพยากรฉบับพิมพ์ การให้บริการผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกล รวมถึงการจัดพื้นที่การให้บริการให้เข้ากับบริบทของการป้องกันและระงับการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ปรับปรุงการทำงาน ดังต่อไปนี้

หัวข้อการปรับปรุง / พัฒนา

รายงานผลการปรับปรุง/ พัฒนาภายในวันที่

ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)

ผู้รายงาน.....

(นางสาวอัมพร ขาวบาง)

ตำแหน่ง บรรณารักษ์

วันที่ 2 ก.ย. 2563

ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่าย

ลงชื่อ.....

(นางสาวธนภร พึ่งพาพงศ์)

ตำแหน่ง หัวหน้าห้องสมุดองค์กรฯ

วันที่ 2 ก.ย. 2563

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

pu

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์วิศาล มหาสิทธิวัฒน์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง

วันที่ - 9 ก.ย. 2563

หมายเหตุ : 1. จัดทำรายงานฯ หลังจากเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน ภายใน 7 วันทำการ เสนอหัวหน้าฝ่าย

2. หัวหน้าฝ่ายเสนอความเห็น ภายใน 3 วันทำการ และเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
3. แจ้งผู้รายงานทราบ และจัดเก็บเข้าแฟ้มรายงานการเข้าประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน
4. หัวหน้าฝ่ายติดตามผลการปรับปรุงพัฒนา
5. หัวหน้าฝ่ายรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาให้ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลางได้ทราบ